

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Velkommen til barnehagen
 - 1.1 Lover og rammer for barnehagen
 - 1.2 Ansvar og roller
 - 1.3 Årsplanen
 - 1.4 Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest
2. Barnehagens formål og pedagogiske plattform
 - 2.1 Formål
 - 2.2 Pedagogisk plattform
3. Presentasjon av Sande barnehage
 - 3.1 Barnehagens mål og satsingsområder
 - 3.2 Danning gjennom omsorg og læring
 - 3.3 Lek
 - 3.4 Barns medvirkning
 - 3.5 Inkludering og likeverd
 - 3.6 Likestilling
 - 3.7 Progresjon
 - 3.8 Barnehagens digitale praksis
 - 3.9 Overganger
 - 3.10 Bærekraftig utvikling
 - 3.11 Livsmestring og helse
 - 3.12 Det siste året i barnehagen
4. Foreldresamarbeid
5. Planlegging, dokumentasjon og vurdering
6. Rammeplanens fagområder
 - 6.1 Nærmiljø og samfunn
 - 6.2 Etikk, religion og filosofi
 - 6.3 Kunst, kultur og kreativitet
 - 6.4 Natur, miljø og teknologi
 - 6.5 Antall, rom og form
 - 6.6 Kropp, bevegelse, mat og helse
 - 6.7 Kommunikasjon, språk og tekst
7. Være sammen
 - 7.1 Kompetanseløft
 - 7.2 Kart over voksenstiler

8. Årshjul

8.1 Årshjul avdelingene

8.2 Årshjul skolestarterne

9. Tradisjoner

10. Praktisk informasjon

10.1 Sykdom

10.2 Matordning

10.3 Åpningstid

10.4 Dagsrytme

10.5 Planleggingsdager

10.6 Trafikksikker kommune

1.Velkommen til barnehagen!

1.1 Lover og rammer for barnehagen

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er en forskrift til Lov om barnehager. Målet med rammeplanen er å gi personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen redegjør for barnehagens samfunnsmandat, og innholdet skal synliggjøres i den enkelte barnehages årsplan.

1.2 Ansvar og roller

I rammeplanen er det et eget kapittel om ansvar og roller. Det er beskrevet barnehageeiers ansvar for å sikre at barnehagen drives etter gjeldende lover og regler, og det juridiske ansvaret for kvaliteten på barnehagetilbudet. Styrer har det daglige ansvaret i barnehagen; administrativt, personalmessig og pedagogisk. Hun skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med lov og forskrift. De pedagogiske lederne skal iverksette og lede det pedagogiske arbeidet på avdelingene. De skal også lede arbeidet med å planlegge, gjennomføre, vurdere, dokumentere og utvikle arbeidet på avdelingene.

1.3 Årsplanen

Alle barnehager er gjennom Lov om barnehager pålagt å ha egen årsplan. Den skal presentere barnehagen på en slik måte at det tydelig kommer frem hvordan personalet jobber med områdene i rammeplanen. I vår plan vil vi gi en beskrivelse av hvordan vi vil, bør og skal drive barnehagen. Deretter en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

1.4 Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt. Dette innebærer at vi alle signerer på taushetsløfte i forhold til informasjon knyttet til barn, foreldre/foresatte og personalet.

Alle ansatte må legge fram politiattest ved tiltredelse, som dokumenterer at de ikke er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep mot barn.

Barnehagen har mange samarbeidspartnere som for eksempel pedagogisk psykologisk team, helsestasjon, barnevern, skoler og utdanningsinstitusjoner.

Barnehageansatte har en lovpålagt opplysningsplikt til barnevernet som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare.

Alle tjenester som omfatter barn i Randaberg er organisert i tjenesteområde Oppvekst, hvor administrasjonen og støttetjenester er lokalisert i Randaberg arena. Vi har et bredt og godt tverrfaglig samarbeid rundt det enkelte barn. Dersom personalet vurderer om et barn har behov for tjenester utover det allmen-pedagogiske vil vi i samarbeid med barnets foreldre søke veiledning hos aktuell tjeneste.

2. Barnehagens formål og pedagogiske plattform

2.1 Formål

Barnehage er en del av barnets utdanningsløp.

Rammeplanens formålsparagraf ivaretar vår kulturelle tradisjon og mangfold, og uttrykker våre felles verdier. Formålet er forankret i menneskerettighetene og bygger på felles verdier. Vi skal stå for et helhetlig læringssyn der omsorg og lek, læring og danning skal være grunnlaget for barns allsidige utvikling. Formålsbestemmelsen tydeliggjør barnehagens samfunnsmandat, og det stilles krav til personalets praktisering av disse verdiene i daglig samspill med barna og i samarbeid med foreldrene.

Barnehagenlovens §1 om formål lyder slik:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Vi er et flerkulturelt samfunn, med et mangfold når det gjelder språk, kultur, livssyn og religion. Dette møter vi også i barnehagen. Barnehagen skal lære barn om verdier, og inkludere alle barn i dette arbeidet. Religiøs oppdragelse er foreldre/foresattes ansvar.

2.2 Pedagogisk plattform

Det er 10 barnehager i Randaberg, 6 kommunale og 4 private. For å lykkes med å utvikle oss og bli ennå bedre har vi samlet oss om et felles grunnlag for arbeidet vårt:

«I Randabergbarnehagene skal barna oppleve tilhørighet og fellesskap, lek og læring sammen med kompetente voksne»

3. Presentasjon av Sande barnehage

Barnehagens samfunnsmandat er å tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Den skal også være en pedagogisk virksomhet, og et velferdstilbud for foreldre. Barnehagen skal støtte og ta hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas.

Sande barnehage er en kommunal 4-avdelingsbarnehage, beliggende på Sande, nord i kommunen. For tiden er vi organisert med 2 avdelinger for barn i alderen 10 mnd-3år, og 2 avdelinger med barn i alderen 3-6 år.

Personalet består av styrer, 6 pedagogiske ledere, 6 fagarbeidere/assistenter og en kjøkkenassistent i 30% stilling. I tillegg søker vi aktivt å være lærested for lærlinger og tilbyr jevnlig, gjennom samarbeid med NAV praksisplasser for de som trenger det.

Barnehagens plassering i flott natur forplikter oss til å aktivt bruke miljøet rundt oss. Vi har rike turmuligheter i variert miljø/terreng, og barna skal få bli kjent med områdets særegenhet og muligheter.

Vi har 3 elsykler med plass til 1 voksen og 6 barn i hver, og disse øker vår radius når det gjelder turer!

3.1 Barnehagens mål og satsingsområder

Vi har to satsingsområder i tillegg til det som er fastsatt i ytre rammer.

MÅL:

Barna skal utvikle et rikt språk som redskap til å formidle tanker, følelser og ideer. De skal oppleve mestring og glede gjennom å kunne kommunisere med og være i samspill med andre.

Språk er mye mer enn bare å prate. Språk er selve nøkkelen til samspill og inkludering i barnehagen og ellers i samfunnet. Derfor opplever vi det som viktig og av avgjørende betydning å ha hovedfokus på språkstimulering og utvikling i barnehagen.

Slik gjør vi det:

- Arbeide med språkstimulering som en integrert del av hverdagen. De ansatte i barnehagen er bevisste på å benevne og sette ord på det vi opplever, ser og føler sammen med barna.
- Vi støtter og utvikler talespråket med en veksling mellom bruk av kropp, bevegelse og ord
- Vi jobber med gjenkjenning av følelser knyttet til ansiktsuttrykk, og lærer ord som «lei seg», «sint», «glad» og «redd»
- Vi bruker lek som arena for språkopplæring
- Vi legger til rette for undrende samtaler mellom barn og voksne
- Vi leser bøker, synger sanger og bruker rim og regler
- Vi lager historier sammen med barna
- Vi bruker alternativ kommunikasjon for barn som trenger det
- Vi har skrivedans for de eldste barna i barnehagen

MÅL:

Barna skal få erfaring med friluftsliv, utforskning og gode opplevelser i naturen.

Vi har mål om at alle barn, uansett bakgrunn eller forutsetninger skal få et godt forhold til å ferdes i naturen. Motivasjonen vår er at «det vi er glad i verner vi om».

Slik gjør vi det:

- Turer går i variert terreng
- Vi gjør oss kjent med lokalmiljøet og det som kjennetegner det
- Turene legges opp etter barnas ståsted, og har forskjellig lengde, varighet og innhold
- Det sosiale ved en tur er viktig, derfor går vi gjerne i grupper, har tid til å stoppe opp underveis og undre oss sammen
- Barna oppfordres til å prøve ut egen utholdenhet og grenser

3.2 Danning gjennom omsorg og læring

Et helhetlig syn på læring er spesielt for barnehagen som pedagogisk virksomhet. Barn lærer gjennom omsorg, lek og danning. Rammeplanen sier

«Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering. Danning rommer alt dette»

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp.

Trygghet og omsorg er av stor betydning de første leveårene. Muligheten for å kunne gi og motta omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse. Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom de voksne og barna, og om barnas omsorg for hverandre. Barn og voksnes gjensidige samhandling er en forutsetning for barnets danning. Voksne er rollemodeller i alt de gjør.

I Sande barnehage skal dere møte ansatte som:

- Ser hver enkelt barn
- Møter hvert barns individuelle behov
- Lytter til både barn og voksne
- Gir veiledning i lek og konflikter
- Møter barn og voksne med høflighet og respekt
- Bruker tid sammen med barn og foreldre for å skape trygghet
- Gir et godt fang når det er behov for det

I Sande barnehage lærer barna:

- Å dele
- Å vente på tur
- Å hjelpe andre
- Å bli selvstendig
- Å løse konflikter
- At «min mening teller, og de valgene jeg tar får konsekvenser for flere enn meg selv»

3.3 Lek

Hvordan arbeider barnehagen med lek?

Mange ulike aktiviteter og pedagogiske metoder konkurrerer om plass i barnehagehverdagen, men fremdeles kan ingenting måle seg med leken.

Leken er en iboende kraft i barna, og kjennetegnes ved at den er spontan, frivillig og styrt av barnets indre forestillinger, erfaringer og fantasier.

Leken har en fremtredende plass i barnets liv og derfor i barnehagen. Det er umulig for barn å la være å leke. Noen aktiviteter i barnehagen planlegges av personalet i forkant, dette er formell læring. Andre læringssituasjoner (uformell læring) er de som oppstår «her og nå», fordi barna er opptatt av noe. Begge situasjoner har pedagogisk hensikt, og er viktige for barnas læring.

I leken lærer barn:

Turtaking, følge spilleregler, øve på sosiale koder, timing, lærer å lese det sosiale spillet, ta imot beskjeder, gi beskjeder, lytte, bli lyttet til, løse konflikter, lære å forhandle og fordele roller, lære om fleksibilitet og tilpasning, regulere atferd, ta initiativ, «hemme seg», språk, ordforråd, bearbeiding av følelser, empati, sette seg inn i andres situasjon, prøve ut roller, få mulighet til å prøve og feile, mestre, bruke fantasien, oppøve oppmerksomhet og konsentrasjon, tilegne seg kunnskap....

Lek og læring går hånd i hånd. I lek/rollelek får barnet erfaringer som bidrar til livsglede, entusiasme, motivasjon og utvikling.

Barnehagens personale må ha god kunnskap om lek. All erfaring tilsier at barn og voksne definerer lek som hovedaktivitet, og den må derfor tillegges stor vekt.

Rammeplanen understreker at barn som ikke deltar i lek, holdes utenfor eller ødelegger andres lek, må gis særlig oppfølging. Barnet trenger voksne som støtter, stimulerer og gir utviklende innspill til leken. Barnehagen skal legge til rette for variert lek som gir mulighet for læring, gode opplevelser og mestring for alle barn.

Hos oss får alle barn god tid til lek, og derfor mange gode opplevelser i løpet av dagen.

- Vi skjærmer leken og gir den tid
- Vi deler barna i mindre lekegrupper
- Vi stimulerer til ulike typer lek, for eksempel rollelek, konstruksjonslek, regellek og bevegelseslek
- Vi bruker nærområdet
- Vi inspirerer til fantasi, skaperglede og nye innspill
- Vi har en allsidig lekeplass
- De ansatte deltar i leken og ser barnas behov

- Vi bruker leken som innfall til læring
- Vi legger til rette for organisert lek

3.4 Barns medvirkning

Barns rett til medvirkning er nedfelt i FN`s barnekonvensjon og i Lov om barnehager. Barnekonvensjonens artikkel 12 slår fast at *barnet skal ha rett til å gi uttrykk for sine synspunkter i saker som berører det, og barnets synspunkter skal tillegges behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet.*

Medvirkning innebærer at barn skal få delta aktivt i utformingen av barnehagens innhold. De har rett til å få støtte i å uttrykke seg, bli synlige og ha en påvirkning i sin egen hverdag. De skal jevnlig få mulighet til å delta aktivt i planlegging og vurdering sammen med de voksne. Barnehagen organiseres og planlegges slik at det gis tid og rom for barns innspill.

Vi skal ivareta barns rett til medvirkning ved å oppmuntre barna til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Slik gjør vi:

- Vi er bevisste på hvordan vi forholder oss til barnas innspill, ønsker og tilbakemeldinger
- Vi samtaler med barna om hvordan de opplever hverdagen sin
- Vi viser respekt for barnas intensjoner og opplevelser
- Vi legger til rette for mestring
- Vi støtter barn i å undre seg og stille spørsmål
- Vi bruker tid på å lytte og tolke det barna forteller
- Alle barn møter anerkjennelse for sine uttrykk
- Fri lek hvor barna selv bestemmer hva og med hvem
- Prosjekt- og temaarbeid
- Støtter og tar hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas.

3.5 Inkludering og likeverd

Inkludering er et fundament i vårt verdigrunnlag. Vi skal gjenspeile mangfoldet i samfunnet i forhold til funksjonsnivå, alder, kjønn, kultur, språk og familiebakgrunn. Rammeplanen er tydelig på at vi skal være et inkluderende fellesskap med plass til det enkelte barn. Barna skal oppleve seg betydningsfulle for fellesskapet.

Vi skal fremme positive handlinger som motvirker avvissing, mobbing og vold. Alle må ha sin plass i helheten, og inkludering er en kontinuerlig prosess.

I tillegg til «Manifest mot mobbing» har Randaberg utarbeidet egen plan mot mobbing, denne finner dere på barnehagens hjemmeside.

Hos oss er vi opptatt av:

- At alle mennesker er forskjellige og unike
- At alle skal oppleve tilhørighet og kjenne seg inkludert og verdsatt
- Fremme hverandres positive sider
- Alle er en viktig del av fellesskapet
- Trygghet og anerkjennelse
- Individuell tilrettelegging
- Språkstimulering
- Sosial kompetanse
- Empati
- Gleden ved vennskap og felles opplevelser

Ved å ha fokus på dette vil vi forebygge negativ atferd og mobbing – det har vi nulltoleranse mot!

I vår barnehage gjennomfører vi kartleggingsamtale med det enkelte barn, for å få et bilde av barnets psykososiale miljø. Samtalen tas om høsten det året barnet fyller 4 år, og vil gi pedagogen et innblikk i barnets tanker rundt venner og relasjoner. Det som kommer fram i samtalen presenteres for foreldrene i neste foreldresamtale. Om det kommer fram noe som vekker bekymring eller krever tiltak, settes dette arbeidet i gang umiddelbart.

Fra 1/1-21 ble det innført strengere og tydeligere regler som skal sikre at alle barn har det trygt og godt i barnehagen. Forpliktelsen om å jobbe forebyggende er tatt inn i barnehageloven, og det er innført aktivitetsplikt dersom de ansatte på noen måte blir gjort kjent med at et barn er utsatt for mobbing, utestengelse eller krenkende atferd. Den innebærer at barnehagen har et ansvar for å følge med på hvordan barna har det. Barnehagen får også et ansvar for å undersøke og sette inn tiltak når personalet har mistanke om at ett eller flere barn ikke har det bra i barnehagen. Det samme gjelder når barnet, eller foreldrene, sier at det ikke har det bra.

Vi er helt avhengige av et godt samarbeid med dere foreldre, for å sikre god inkludering og deltakelse for alle barn. For eksempel er det viktig at dere er bevisste på hvordan dere organiserer gebursdager, og her har vi gode råd å gi. Skal dere invitere alle er det fritt fram, men hvis dere bare skal ha utvalgte må dette være grupperinger som ikke ekskluderer noen. Spør oss, vi har god oversikt 😊

3.6 Likestilling

Likestilling mellom kjønnene skal gjenspeiles i barnehagens pedagogikk og praksis. Vi skal oppdra barn til å møte og skape et likestilt samfunn. Gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt, og oppmuntres til å delta i alle aktiviteter i barnehagen. Vårt materiell og utstyr må stimulere til allsidig lek. Vi skal legge til rette for at barna skal opparbeide mot og selvtillit til å være seg selv og velge fritt ut ifra hvem de er, mer enn de forventninger som ligger i kjønnsroller. De skal lære hvem de er, og ikke minst hva de kan bli. En reflektert holdning til kjønnsroller i personalet er derfor avgjørende.

Vi er opptatt av:

- Likestilling mellom kjønnene gjenspeiles i vårt arbeid
- Gutter og jenter skal ha like muligheter
- Materiale og utstyr stimulerer til allsidig lek
- Barna skal ha mot til å være seg selv
- Barna velger selv hva de vil leke med uten forventninger som ligger i kjønnsroller

3.7 Progresjon

Progresjon innebærer at alle barn skal ha en utvikling, jmf. rammeplan. Barna får mange opplevelser og lærer daglig noe nytt gjennom lek og samspill med andre. Det de lærer, opplever og skaper vil være forskjellig fra barn til barn, alt etter modning, alder og egne ønsker. Opplevelser, aktiviteter og utfordringer øker ofte i takt med alder.

Det varierer hvor mange år et barn går i barnehage før skolestart, likevel er det naturlig å tenke at noen aktiviteter skal tilpasses, og kanskje også forbeholdes enkelte aldersgrupper. Alle trenger ikke være med på alt. Dermed kan vi skape en naturlig progresjon i aktivitetene og bidra til at alle barn har noe å strekke seg etter.

Slik jobber vi med progresjon:

- Barna får erfaringer som er tilpasset deres alder
- Aldersinndelte grupper
- De yngste har fokus på opplevelser, etter hvert fylles det på læring
- Etter hvert som barna blir eldre utvides arbeidsområdet. De yngste lærer mest gjennom sanseinntrykk, mens de eldre også trenger fakta og flere erfaringer

3.8 Barnehagens digitale praksis

Vår digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal støtte opp om læringsprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

Vi bruker:

- Ipad m tilbehør
- Telefoner
- Skjermer

Vår holdning er at barns skal bruke verktøyene sammen med voksne, søke informasjon og erfare forskjellige bruksområder. Verktøyene skal ikke brukes som underholdning, og de voksne må ha fokus på å utforske og tilegne seg kunnskap om bruk av digitale verktøy sammen med barn.

3.9 Overganger

I løpet av sine første leveår finner det sted flere viktige overganger i barns liv. De starter i barnehage, bytter avdeling/barnehage og begynner i 1.klasse.

Vi ser at det er avgjørende at personalet og foreldrene samarbeider tett om disse, for at barna skal oppleve trygghet. Vi har utarbeidet egne planer for overgangene, disse finner dere i Mykid.

3.10 Bærekraftig utvikling

Barn som lærer å bli glad i naturen vil gjerne ta vare på den. Forvaltning av verdier er sentralt for god, bærekraftig utvikling. Ved å legge til rette for samfunnsdeltakelse og demokrati, vil vi lære barn god forvaltning.

Vi ønsker ikke at kloke, bærekraftige valg skal ha preg av krav og regler. Vi vil stimulere til at barna ser bærekraft i praksis og knytter ikke dette bare til miljøvern.

For at klodens ressurser skal fordeles og forvaltes, må vi sikre at barna forstår sammenhenger og baserer sine valg på disse.

Vi dyrker og høster (i småskala 😊) og legger til rette for og lærer om pollinering ved å ha insekthotell. Vi har også tatt flere andre valg som støtter opp om bærekraftig utvikling:

- Elsykler eller føttene som transportmidler når det er mulig

- Kildesortering
- Samle brett på alle turer
- Bevisst forhold til mat og matavfall (minimalt svinn)
- Miljødager (vi tror at når vi jobber litt for å ha det pent rundt oss, så vil vi lettere ta vare på)

3.11 Livsmestring og helse

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon, og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Ved å ha fokus på gode relasjoner, sunn og ernæringsrik mat og glede ved fysisk aktivitet, legger vi et godt grunnlag for god helse. God fysisk og psykisk helse gir grunnlag for å tåle utfordringer, og sammen med gode relasjoner til medmennesker vil barnet kunne lære å leve et meningsfylt liv.

Forskning viser at barn med trygg og god tilknytning og evne til selvregulering får bedre livsmestring. Dette er noen av kjernekomponentene i «Være sammen», modellen vi implementerer og jobber etter i barnehagene.

Både fysisk og psykisk «settes barn sammen» av små biter! En av disse små bitene er barns seksualitet. Sammen med mange andre biter er det kvaliteten på bitene som bestemmer barnets livskvalitet, livsmestring og helse.

«Et brød er bare smuler, og bølgene bare dråper. Jeg er også satt sammen av mange små biter. Men huden min holder alt på plass».

Svein Nyhus

Barn utforsker sin egen kropp. De fleste kan huske at de som barn utforsket kroppslige reaksjoner på ulike former for stimuli. Barns kroppsutforskning og seksuell lek kommer til uttrykk på mange måter, men enkelt fortalt handler det oftest om å se på og undersøke egen, og andres kjønnsorganer – gjerne gjennom lek. I tillegg utforsker barn ulike former for stimulering av seg selv.

Personalet er kurset i tematikken, og håndterer dette ihht retningslinjer når det oppstår.

I løpet av siste barnehageår gjennomgås opplæringsprogrammet «Jeg vil vite». Dette har som mål å forebygge vold og seksuelle overgrep, ved å lære og støtte barna i å sette egne grenser.

3.12 Det siste året i barnehagen

Det siste året i barnehagen skal barna forberedes på overgangen til skolen. Like viktig som en god start på skolegangen, er det med en god avslutning i barnehagen. Skolestarter-gruppa skal forberede barna på situasjoner de skal møte i skolen, og bidra til modning og en god overgang. I gruppa øver vi på å motta beskjeder og instruksjoner, gjør oss kjent med bokstaver og tall, og øver utholdenhet. Gruppen ledes av barnehagelærer, og vi samarbeider med skolen for at hvert enkelt barn skal få en best mulig start i skolen.

Hos oss har vi valgt å avslutte det siste året i barnehagen med rosaruss-feiring, og overnatting i barnehagen. Se ellers årshjulet i pkt.8.2.

4. Foreldresamarbeid

Foreldrenes medvirkning er nedfelt i Lov om barnehager. De skal ha mulighet til innflytelse gjennom FAU og SU, foreldremøter og individuelle samtaler. Oppdragelse er foreldrenes ansvar, men barnehagen er et viktig supplement og en god støttespiller.

Barnehagen og foreldrene skal forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat, og et verdigrunnlag som det er personalets oppgave å forvalte. Barnehagen må forholde seg til foreldre enkeltvis, og samtidig hele gruppen. Foreldre skal være trygge på at deres barn får omsorg, blir sett og respektert og får delta i et fellesskap som gjør dem godt.

I løpet av et år i barnehagen arrangeres det 1-2 foreldremøter, 1-2 individuelle samtaler og ellers møter ved behov.

Slik jobber vi:

- Foreldremøte for nye foreldre, juni mnd
- Oppstartsamtale for hvert enkelt barn innen den første uken i bhg
- Foreldremøte i september
- Foreldresamtaler oktober-november-desember
- Foreldremøte for skolestarterne
- Foreldresamtale for skolestartere
- Daglig informasjon i levering/henting
- Oppslag i garderøber
- Hjemmeside
- FAU (foreldrenes arbeidsutvalg, 1 fra hver avd)
- SU (Samarbeidsutvalg, bestående av 2 foreldre fra FAU, 2 ansatte og 1 repr fra eier, styrer er sekretær
- Ulike sosiale arrangement drevet av FAU og personalet

- Bruk av digital kommunikasjon, Mykid

5.Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Planlegging av barnehagens pedagogiske innhold gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet.

Barnehagen skal være en lærende organisasjon som har rutiner og metoder for å sikre at man hele tiden lærer av egen praksis. Gjennom dokumentasjon kan vi gi foreldre og barnehagemyndighet informasjon om vår virksomhet. Vi skal dokumentere hva barna opplever, hvordan de trives og hva de lærer i barnehagen.

Slik gjør vi:

- Legger felles planer på møter og planleggingsdager. Med utg.pkt i
- observasjoner, egen fagkunnskap og nye ideer, utformer vi planer for det videre arbeidet. Ped.ledere og styrer har et særskilt ansvar for at arbeidet forankres i gjeldene lover og forskrifter
- Utarbeider årsplan
- Månedspaner som også inneholder en oppsummering av forrige måned
- Daglig/ukentlig dokumentasjon på avdelingene og nettside
- Bilder og prosjekter
- Vurdering og evaluering på møter
- Bruk av ståtedsanalyse og kvalitetskryss

6.Rammeplanens fagområder

6.1Nærmiljø og samfunn

- Hvis vi blir glade i naturen tar vi vare på den

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Vi skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, levesett, arbeidsliv og tradisjoner. Gjennom barns erfaring med medvirkning i barnehagen får de sin første kjennskap til demokratiske prosesser. Slik kan vi utvikle tillit til egen deltakelse i, og påvirkning av fellesskapet.

Barnehagen skal utvikle forståelse for ulike tradisjoner og levesett. Det innebærer blant annet at vi gjør oss kjent med at samene er Norges urbefolkning, og får kunnskap om samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv.

Slik gjør vi:

- Faste turdager i nærmiljøet
- Faste tursteder hvor vi følger med på endringer
- Bruk av gårdsutsalg i nærheten
- Kunnskap om det som er spesielt for vårt område
- Gjennom FORUT-prosjektet blir barna kjent med andre kulturer og utøver solidaritet

6.2 Etikk, religion og filosofi

Norge er i dag et flerkulturelt samfunn, noe som skal reflekteres i barnehagen. Vi skal gjenspeile mangfoldet, men samtidig ta vare på og bringe videre norsk kulturarv. Barnehagen skal gi rom for undring og samtaler, og møte barns spørsmål med respekt.

Slik gjør vi:

- Fokus på holdninger og verdier
- Respekt for mangfold
- Vi bruker tid og undrer oss sammen med barna
- Markerer høytider og tradisjoner i ulike kulturer og livssyn som er representert i barnehagen
- Jobber for gode vennskap og relasjoner mellom barna
- Alle skal ha en eller flere venner
- Kartlegging Alle med

6.3 Kunst, kultur og kreativitet

Barnehagens hverdag preges av mange ulike kreative aktiviteter. Et mangfold av kulturelle inntrykk gir barna verdifulle impulser og lærer dem å uttrykke seg på ulike måter. Barnekulturen utvikles gjennom lek, og vår oppgave er å utvikle, bevare og stimulere barnets nysgjerrighet og forskertrang, rikt og allsidig. Kulturelle opplevelser, det å skape noe felles, bidrar til samhörighet i gruppen.

Slik gjør vi:

- Eksperimenterer, leker og bruker sansene i formingsaktiviteter
- Benytter oss av ulike kulturtilbud, som for eksempel bibliotek, forestillinger, konserter, kirkebesøk osv
- Opplevelser og materiell fra naturen som inspirasjon
- Drama og teaterlek
- Kulturtransport, lek og leketradisjoner

6.4 Natur, miljø og teknologi

Naturen rundt oss gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider, og i all slags vær. Friluftsliv og utelek er en del av vår hverdag. Vi har rike turmuligheter like utenfor barnehagen, og er vi innenfor kan vi studere omgivelsene ved hjelp av flott utsikt til elementene.

Vi skal bidra til at barna får utforske og eksperimentere, og stimulere til bærekraftig utvikling.

Barna skal lære å forvalte verdier, både materielle og i form av miljø.

Slik gjør vi:

- Turer
- Følger med på naturen gjennom året
- Kildesortering
- Ikke kaste mat
- Erfaring innenfor bruk av IKT, fokus på læring, ikke underholdning
- Prosjektarbeid

6.5 Antall, rom og form

Også i utviklingen av barns forståelse for matematiske begreper, er leken drivkraft. Barna utforsker, og leken utvider forståelsen. I arbeidet med antall, rom og form får barna erfaringer med klassifisering, ordning, sortering og sammenlikning.

Slik gjør vi:

- Hverdagssituasjoner som butikklek, form og farge på materiell osv
- Skoleforberedende aktiviteter for de eldste
- Lego, geomag og liknende materiell
- Visualiserende materiell

6.6 Kropp, bevegelse, mat og helse

Barn har behov for fysisk aktivitet, og uttrykker seg mye gjennom kroppen. Grunnleggende motoriske ferdigheter og god helse dannes i tidlig barnealder. Gjennom kroppslig mestring utvikler barn en positiv selvoppfatning og bevissthet om kropp og helse. Barnehagen skal bidra til gode vaner og sunt kosthold.

Barna skal også, når de er modne nok, få kunnskap om egen kropp og hvilke grenser som er sunne.

Slik gjør vi:

- Mye utelek
- Legge til rette for at det er god plass til å utfolde seg
- Turer i ujevnt terreng
- Fokus på sunn og næringsrik mat med lite sukker
- 5 om dagen-barnehage
- Deltakere i Fiskesprell
- Selvstendighet i påkledning, måltid og etter toalettbesøk
- Fokus på hygiene, særlig håndvask
- Matglede - lære å smake og like forskjellig mat
- Sette grenser for egen kropp og å respektere andres grenser
- «Jeg vil vite», undervisningsopplegg for forebygging av seksuelle overgrep, for skolestartere

6.7 Kommunikasjon, språk og tekst

Å jobbe aktivt med språk og språkstimulering er naturlig for oss. Dette er beskrevet i avsnittet om språk som satsingsområde. Grunnet for språk legges i barnehagealder. Språk er nøkkelen til aktiv og meningsfull deltakelse i samfunnet. Det er nøkkelen til vennskap, fellesskap, skole, kunnskap og livskvalitet. Barn som av ulike årsaker ikke utvikler et talespråk skal gis alternativ kommunikasjon.

Slik gjør vi:

- Erfaringer gjennom lek
- Voksne bruker språket aktivt
- Voksne legger til rette for gode samtaler, bruker for eksempel måltider til hyggelige samtaler
- Bøker
- Sang og musikk
- Regler og ordleker

- Lager historier
- Lydbøker
- Spiller spill

7. Være sammen

7.1 Kompetanseløft

Høsten 2016 startet vi en tverrfaglig kompetanseheving, og satsing på modellen «Være sammen». Dette er et løft som retter seg mot barn og voksne, og har fokus på inkludering og sosial kompetanse, knyttet til den varme, grensesettende voksenstilen.

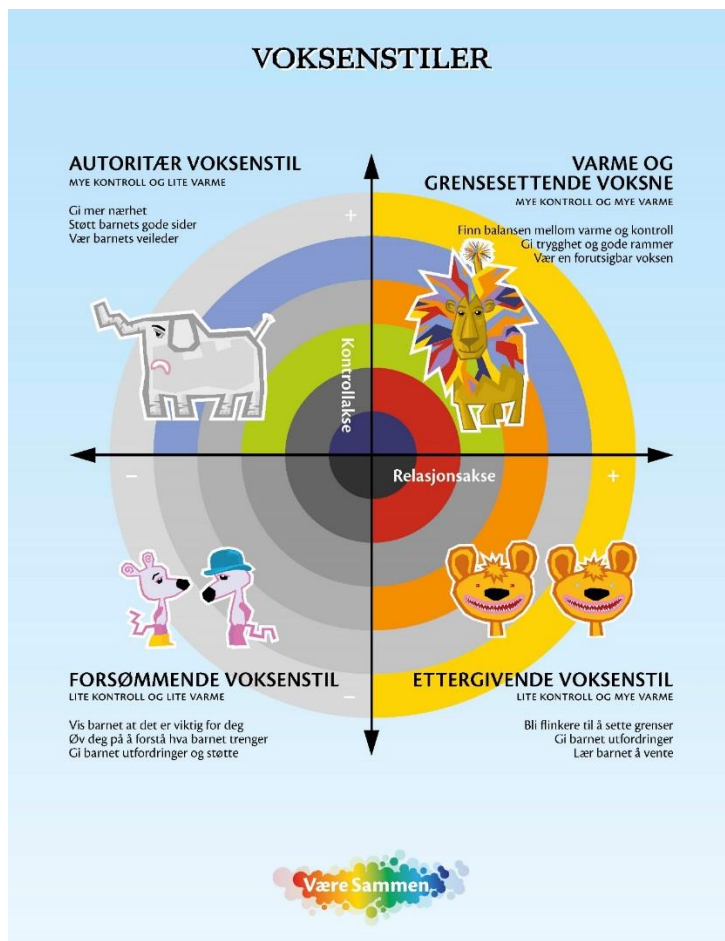
Kompetanseløftet inkluderer tjenesteområdene skole, kultur, NAV og Helse og oppvekst. Målet er å heve kompetansen til alle ansatte, slik at kvaliteten i det daglige arbeidet med barn og unge styrkes. Kjerneinnholdet er autoritative voksne, relasjonsbygging, kommunikasjon, tidlig innsats, håndtering av utfordrende atferd, implementering og organisasjonsutvikling.

Siden 2016 har vi hatt kursdager for alle ansatte, og mellom kursdagene har vi hatt fagfora for alle ansatte, delt i grupper. Fagforaenes innhold har vært bearbeiding av teori vi har fått gjennom kursene, og refleksjon rundt egen praksis. I personalgruppen vil det fortsatt være trykk på teori-bearbeidelse og egenutvikling, og vi har som mål at vi skal score høyt på kontroll- og relasjonsaksen og være varme, grensesettende voksne. Vi øver og øver, og veileder hverandre til å bli den beste utgaven av oss selv!

Fagfora som arbeidsform har nå inntil videre utgått , men er erstattet av andre samarbeidsformer.

Siden 2020 har vi deltatt i lærende nettverk i regi av Rekom, Regional kompetanseutvikling. Her samarbeider vi med andre kommuner i fylket. Det er styrersamlinger og lærende nettverk sammensatt av ansatte fra 4-5 barnehager

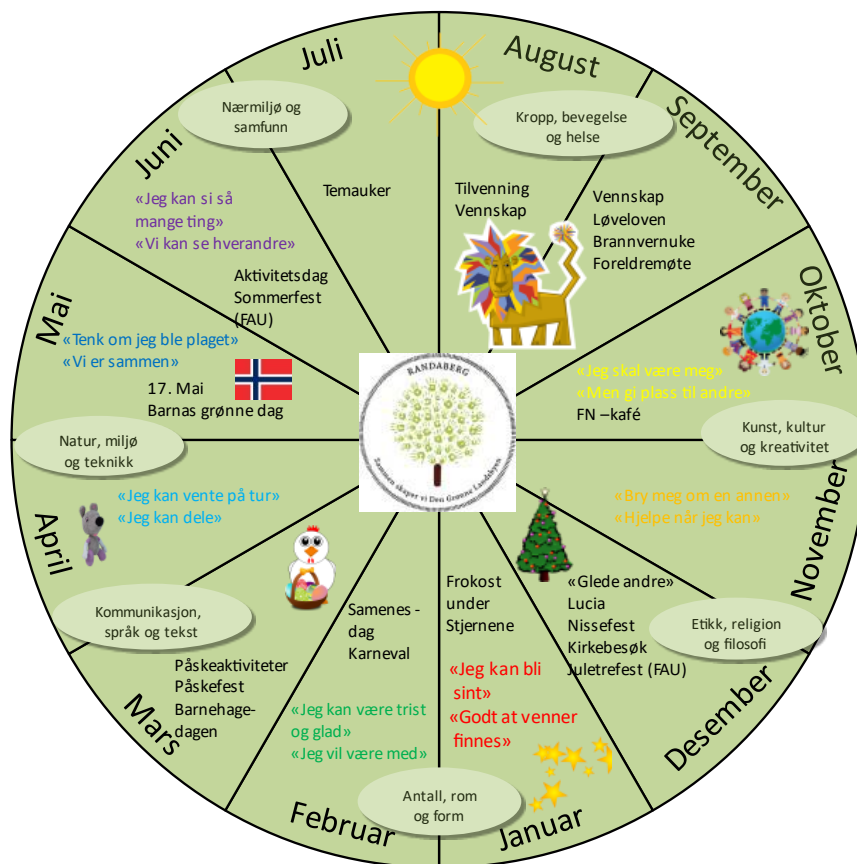
7.2 Kart over voksenstiler

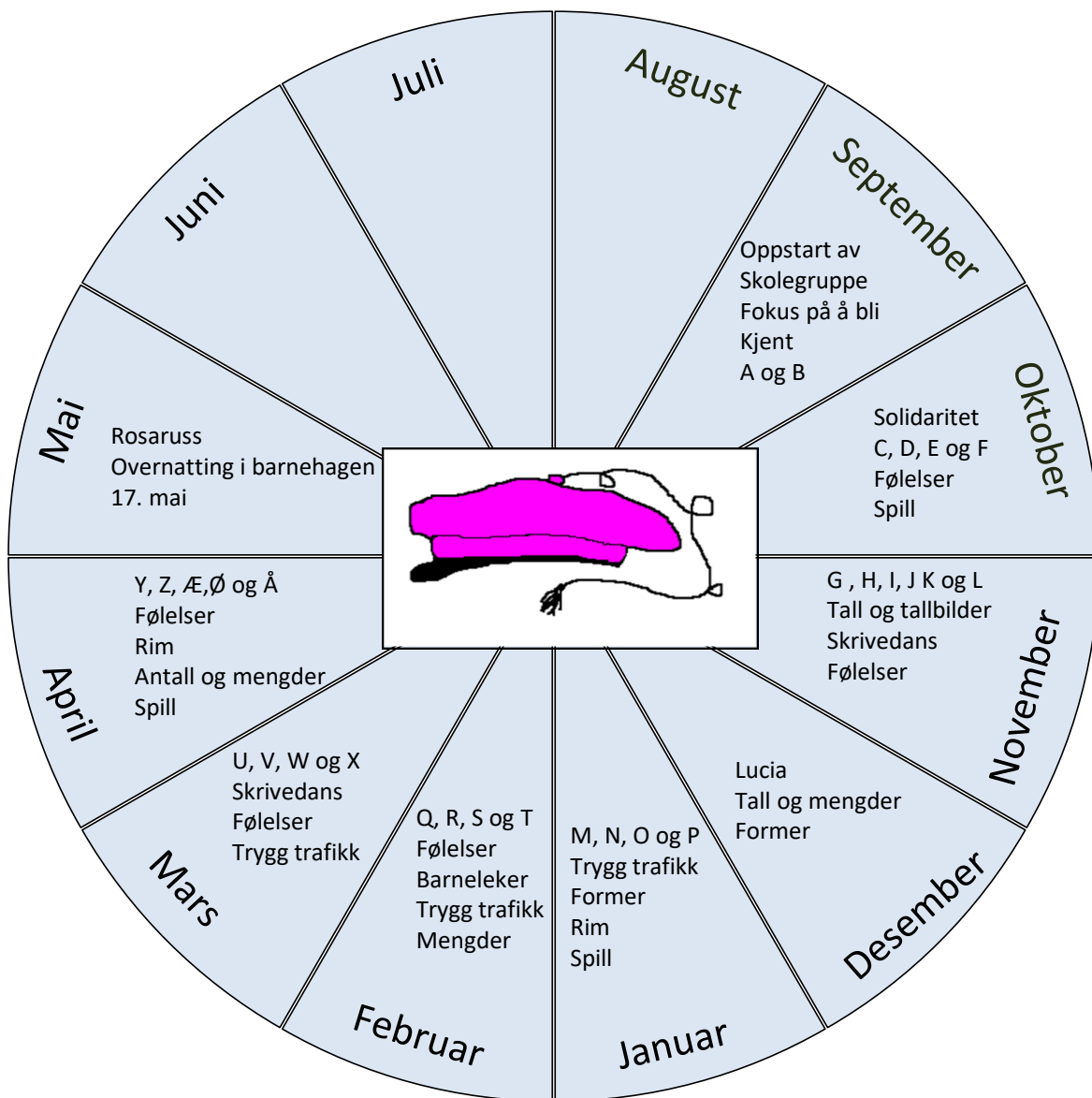
8. Årshjul

8.1 Årshjul avdelingene

Årshjul 2022/2023 Tema: Være sammen

Årshjul for skolestartene

9. Tradisjoner

- Forut
Solidaritetsaksjon som går over to uker om høsten, avsluttes med stor foreldrekafe. Vi samler inn penger ved salg av bistanndsprodukter, lotteri og kafe.
- Jul
Adventssamlinger på fellesrommet hver mandag, nissefest, Lucia-frokost og kirkebesøk. Juletreffest for hele familien arrangeres av FAU.
- Fargefest
Fargefest med Katta i sekken på fellesrommet. De som vil kler seg ut, men vi oppfordrer til å bare å bruke fargerike klær.
- Påske
Vi drar på kirkevandring med de eldste, har gul fest og håper på besøk av Påskeharen og Påskehøna!
- Miljødag
Før 17-mai har vi en miljødag hvor vi gjør det pent rundt oss. Skolestarterne har hovedansvaret.
- 17-mai
Vi har fest i barnehagen 16.mai, eller nærmeste virkedag. Vi deltar i 17-maitoget i sentrum (arrangeres av FAU)
- Sommerfest
Grillfest for hele familien i juni, arrangeres av FAU.

10. Praktisk informasjon

10.1 Sykdom

Både barn og voksne vil rammes av sykdom. Vi er utsatt for smitte hele tiden. Enkle forholdsregler kan redusere smitte, og minke belastningen for det enkelte barn. I barnehagen forholder vi oss til de retningslinjer som gis av folkehelseinstituttet og kommunelegen.

Barn med nedsatt almenntilstand skal være hjemme, også om det ikke har feber. Barn som har kastet opp kveld/natt skal holdes hjemme påfølgende dag, 48 timer ved gjentatt oppkast/diare.

Blir barnet sykt i løpet av dagen, tar vi kontakt med foreldrene.

I barnehagen har vi gode rutiner for smittevern. Det brukes hansker og engangsmateriell, håndsprit og desinfeksjonsmidler til rengjøring.

Dersom barnet blir hjemme på grunn av sykdom, eller tar fri, vil vi gjerne ha beskjed om dette innen 9.30 (legges inn i Mykid)

Ved sykdom i personalet vil det bli tatt inn vikar når det er nødvendig. Vi prøver å benytte vikarer som er kjent, men samarbeider også med andre leverandører. Når det oppstår endringer som følge av sykdom/fravær, kan det også oppstå flytting av personal mellom avdelinger. De endringene vi gjør, gjør vi for barnets/avdelingens beste.

En sjelden gang opplever vi at barn skader seg i barnehagen. Dersom det oppstår en akuttsituasjon med alvorlig skade tar vi direkte kontakt med AMK eller tar barnet med til nærmeste lege. Foreldre kontaktes samtidig. Dersom barnet trenger tilsyn av lege, men kan vente litt, skal foreldrene selv ta med barnet.

I etterkant av uhell som medfører skade skrives det skademelding i barnehagen, og avviksmelding dersom situasjonen krever det.

Ved spesielle tilfeller, for eksempel pandemi vil det gjelde egne regler.

10.2 Matordning

Vi tilbyr matordning i barnehagen, som foreldre betaler kostpris for. Dette er et valg vi har gjort sammen med foreldrene. Vi ser verdien i det sosiale ved å forberede og dele et måltid. Barna lærer å smake på forskjellig mat, de lærer bordskikk og vi sikrer at alle barn får sunn og god mat hver dag.

For tiden er satsen 710/mnd, endring kan vedtas av samarbeidsutvalget. For summen som betales tilbyr vi:

Frokost:	smøremåltid
Lunsj:	smøremåltid, varm mat 2 g/uke
Fruktmåltid:	brød/knekkebrød, grønnsaker og frukt.

I summen inngår også dekning av 30% stilling som kjøkkenassistent.

10.3 Åpningstid

Barnehagen er åpen 07.00-16.30 hver dag. Barnet kan ha inntil 9 timers daglig oppholdstid.

I løpet av et barnehageår skal barnet avvikle 4 uker ferie, 3 av disse skal være sammenhengende i perioden mai-september.

10.4 Dagsrytme

07.00	Barnehagen åpner
08.00-08.30	Frokost
09.30-13.00	Aktivitet/utelek/tur/grupper
11/11.30-	Lunsj
12.00-14.00	Sovetid/utelek
14.00-	Fruktmåltid
14.30-	Utelek/aktiviteter
16.30	Barnehagen stenger

10.5 Planleggingsdager

Personalet har 5 planleggingsdager hvert år. 4 av disse er felles for alle barnehagene, mens den 5. fastsettes av SU.

For 2022-2023 er følgende dager fastsatt:

15 og 16 august, 18.november, 11.april og 19. mai.

10.6 Trafikksikker kommune

Barnehagene, sammen med resten av kommunene, er i ferd med å inngå avtale med Trygg Trafikk om å være trafikksikre virksomheter. For barnehagene i kommunen betyr det at vi gjør en del aktiviteter sammen med barna i barnehagen og gir informasjon til dere foreldre. Dette betyr også at når vi skal reise med turbusser eller offentlig transport at vi må rette oss etter og sørge for at vi er i henhold til Trygg Trafikk sine anbefalinger.

Barna vil få kjennskap til bruk av refleks, sykkelhjelm og bilbelte. De vil også få kunnskaper om trafikkregler for fotgjengere. Vi har et eget opplegg fra Trygg Trafikk som brukes i trafikkopplæringen med 5 åringene (TARKUS). Når vi er på tur har vi fokus på trafikkregler når vi går over fotgjengerfelt, krysser veier eller går langs vei med eller uten fortau.

Barnehagen har også ansvar for å ivareta barnas sikkerhet i trafikken når de kommer sammen med foreldrene. Hvis vi ser barn som ikke er sikret på en tilstrekkelig måte, blir dette tatt opp med foreldrene. Trafikksikkerhet i leverings- og hentesituasjoner blir tatt opp som tema på høstens foreldremøte.

Plan for trafikksikkerhetsarbeid:

<p>Trafikkopplæring integreres som en del av omsorgs- og opplæringsarbeidet og nedfelles i årsplanen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna får kjennskap til trafikkregler for fotgjengere. • Barna får kjennskap til bruk av sansene sine i trafikken. • Barna får kjennskap til bruk av bilbelte, sykkelhjelme og reflekser. 	<p>Trafikksikkerhetsopplæring er en del av det pedagogiske opplegget.</p> <p>Ansatte gir barna kjennskap til trafikksikkerhet og om hvordan vi oppfører oss som fotgjengere når vi går på tur langs trafikkerte veier.</p> <p>Ansatte gir barna kjennskap om hva som kan farlig i trafikken, med bruk av syn og hørsel.</p> <p>Ansatte gir barna kjennskap til viktigheten av å bruke refleksevester og reflekser generelt. Barna skal også få kjennskap til bruk av bilbelter og sykkelhjelme.</p>
	<p>Vi har fokus på trafikksikkerhetsopplæring av skolestarterne ved bruk av det pedagogiske opplegget Tarkus. https://www.tryggtrafikk.no/tema/barnehage/tarkus/</p>
<p>Ved kjøp av transporttjenester stilles krav til busselskap og drosjer om belter og trafikksikker atferd.</p>	<p>Vi stiller krav til bilstoler tilpasset barns alder og sikkerhetsbelter.</p>

Ansatte kjenner rutiner for håndtering av uforutsette hendelser.	Barnehagen har risikovurderinger, handlingsplaner og rutiner for uforutsette hendelser til fots, i bil eller kollektivtransport.
Vi har utarbeidet rutiner for å ivareta sikkerheten på turer til fots, i bil og kollektivtransport.	Disse gjennomgås årlig med ansatte på personalmøte/planleggingsdag.
Vi har rutiner for å ivareta barnas sikkerhet ved barnehagens parkeringsplass og port. Disse rutinene sammen med trafikkisikkerhet og trafikkopplæring er et årlig tema på foreldremøte.	Trafikkisikkerhet er tema på foreldremøte. Tema som tas opp er: <ul style="list-style-type: none"> • Bringe-/hentesituasjoner • Bruk av bilbelte og riktige barnestoler. Vi informerer foreldre om viktigheten av å sikre barn på vei til og fra barnehagen • Barn alene i bilen med motoren i gang eller nøkkelen i • Voksnes påvirkning, ansvar som rollemodeller • Rutiner for barnehagens turer gjøres kjent for foreldre/foresatte

Trafikkopplæringen integreres som en del av omsorgs- og opplæringsarbeidet og nedfelles i årsplanen. Barna får kjennskap til trafikkregler for fotgjengere. Barna får kjennskap til bruk av sansene sine i trafikken. Barna får kjennskap til bruk av bilbelte, sykkelhjelm og refleks.	Trafikkisikkerhetsopplæring er en del av det pedagogiske opplegget. Ansatte gir barna kjennskap til trafikkisikkerhet om hvordan vi oppfører oss som fotgjengere når vi går på tur langs trafikkerte veier. Ansatte gir barna kjennskap om hva som kan være farlig i trafikken, med bruk av syn og hørsel. Ansatte gir barna kjennskap til viktigheten av å bruke refleksvester og refleks generelt. Barna skal også få kjennskap til bruk av bilbelter og sykkelhjelm. Barnehagen er medlem av Barnas Trafikkklubb og har fokus på trafikkisikkerhetsopplæring av skolestarterne ved bruk av det pedagogiske opplegget Tarkus. https://www.tryggtrafikk.no/tema/barnehage/tarkus/
Ved kjøp av transporttjenester	Vi stiller krav til sikkerhetsseleer og bilstoler tilpasset barns alder.

<p>stilles krav til busselskap og drosjer om belter og trafikksikker adferd.</p> <p>Ansatte kjenner rutiner for håndtering av uforutsette hendelser. Vi har utarbeidet rutiner for å ivareta sikkerheten på turer til fots, i bil og kollektivtransport. Vi har rutiner for å ivareta barnas sikkerhet ved barnehagens parkeringsplass og port.</p>	<p>Barnehagen har risikovurderinger, handlingsplaner og rutiner for uforutsette hendelser til fots, i bil eller kollektivtransport. Disse gjennomgås årlig med ansatte på personlamøte/planleggingsdag.</p>
<p>Disse rutinenene, sammen med trafikksikkerhet og trafikkopplæring er et årlig tema på foreldremøte.</p>	<p>Trafikksikkerhet er tema på foreldremøte. Tema som tas opp er:</p> <p>Levering- og hentesituasjoner Bruk av bilbelte og riktige barnestoler. Viktigheten av å sikre barn på vei til og fra barnehagen Barn alene i bilen med motoren i gang eller nøkkelen i. Voksnes påvirkning, ansvar som rollemodeller. Foreldre gjøres kjent med barnehagens rutiner for turer.</p>